

CLEMENTIS PAPÆ V.
CONSTITUTIONES
IN CONCILIO VIENENSI EDITÆ.

PRÆFATIO.

JOANNES Episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis, Doct.ribus, & Scholaribus universis Bononiæ commorantibus, salutem, & Apostolicam benedictionem. ^a

Quoniam nulla juris sanctio, quantumcunque perpenso digesta consilio, ad humanæ naturæ varietatem, & machinationes ejus inopinabiles sufficit, nec ad decisionem lucidam suæ nodosæ ambiguitatis attingit: eo præsertim, quod vix aliquid adeo certum clarumque statuitur, quin ex causis emergentibus (quibus jura jam posita mederi non possint) in dubium revocetur: quia etiam ab adolescentia viri proclivis ad malum sensualitas humana declinat, per quod morum subversio in Clero & populo frequenter obrepit: necessaria est Superioris auctoritas, ut tam per determinationis opportuna suffragium tollat ambigua, lites auferat, altercationes dirimat, & obscura succidat, quam per cultoris providi farculum extirpet vitia, virtutes inserat, corrigat excessus, moresque reformet. Hæc sane felicitis recordationis Clemens Papa V. prædecessor noster prudenter attendens, & provide cupiens deformatorem reformationi prospicere, solvere difficultia, ac sanctiones quæstionibus, & negotiis imminentibus consonas promulgare: dudum nedum in Concilio Vienensi, quin etiam ante & post ipsum Concilium, constitutiones plurimas edidit, in quibus multa utilia statuit atque salubria, & nonnulla dubia in judiciis & extra frequentata decidit. Et licet eas collectas in unum volumen, & sub congruis titulis collocatas mittere decrevisset, & dare in commune subjectis: assidua tamen occupatio circa magna, ac fortis humanæ conditio, quæ ipsum de medio sustulit, in causa fuerunt, quare suum in hac parte propositum non implevit. Nos etiam, qui sicut eidem (licet immeriti) in Apostolatus officio, Domino permittente, successimus: sic & in affectus plenitudine, in iis, quæ compendium universi concernunt, successisse debemus, tot grandibus agendis, & arduis fuimus a nostræ promotionis exordio circumsepti, quod tam ex hoc, quam ex causis rationabilibus aliis, quas sub silentio providimus committendas, prædictas vobis communicare constitutiones fuimus hæcenus impediti. Nunc igitur (opportunitate captata) illas vobis sub bulla nostra transmittimus. Universitati vestræ per Apostolica scripta mandantes, quatenus eas prompto affectu suscipiatis, & studio alacri, eis sic vobis manifestatis & cognitis usuri de cætero in judiciis, & in scholis. Data Avinion. VIII. b. Calendas Novemb. Pontificatus nostri anno secundo.

CLEMEN-

^a Hanc benedictionem primo introduxit Papa Cletus, loco cujus scribitur ab Ecclesia præcis, Spiritum sanieris consilii. Et licet ista benedictio omnibus prosit, qui tamen non student, non gaudent privilegio studii. Zab. Van. Font. b De his vide C. de contrah. & commis. stipul. l. optimato. 2. q. ult. libellorum. de probat. quoniam. de re jur. abbat. lib. 6. de quo in Spec. de instrum. edit. §. restat.

CLEMENTINARUM
LIBER PRIMUS.

TITULUS PRIMUS.

DE SUMMA TRINITATE,
ET FIDE CATHOLICA.
CAP. UN.

Fatetur Concilium, unicum DEI Filium in essentia DEI æternaliter subsistentem, verum corpus humanum assumpsisse de Virgine, & in eo passum, & jam mortuum lancea perforatum, approbans in hoc ordinem, quem tradidit Evangelista Joannes. hoc dicit.

Clemens V. in Concilio Vienensi. [an. 1312. in Gallia.]

FIDEI Catholicæ fundamento, præter quod [teste Apostolo] nemo potest aliud ponere, firmiter inherentes, aperte cum sancta matre Ecclesia confitemur, unigenitum Dei Filium, in iis omnibus, in quibus Deus Pater existit, una cum Patre æternaliter subsistentem, partes nostræ naturæ simul unitas (ex quibus in se verus Deus existens, fieret verus homo) humanum videlicet corpus passibile, & animam intellectivam, seu rationalem, ipsum corpus vere per se, & essentialiter informantem, assumpsisse ex tempore, in virginali thalamo, ad unitatem suæ hypostasis, & personæ. Et quod in hac assumpta natura ipsum Dei verbum pro omnium operanda salute non solum affigi cruci, & in ea mori voluit, sed etiam emisso a jam spiritu perforari lancea sustinuit latus suum: ut exinde profluentibus undis aquæ & sanguinis, formaretur unica & immaculata, ac virgo sancta, mater Ecclesia, conjux Christi, sicut de latere primi b hominis soporati Eva sibi in conjugium est formata: ut sic certæ figuræ primi & veteris Adæ (qui secundum Apostolum c est forma futuri) in nostro novissimo Adam, id est, Christo, veritas responderet. Hæc est, inquam, veritas illius prægrandis aquilæ vallata testimonio, quam Propheta vidit d Ezechiel animalibus cæteris Evangelicis transvolantem, beati Joannis videlicet Apostoli & Evangelistæ, qui sacramenti hujus rem gestam narrans & ordinem, in Evangelio suo dixit e: Ad Jesum autem cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura, sed unus militum lancea latus ejus aperuit, & continuo exiit sanguis & aqua: & qui vidit, testimonium perhibuit, & verum est testimonium ejus: & ille scit, quia vera dicit, ut & vos credatis. Nos igitur ad tam præclarum testimonium, ac sanctorum Patrum & Doctorum communem sententiam, Apostolicæ considera-

tionis (ad quam duntaxat hæc declarare pertinet) aciem convertentes, sacro approbante Concilio, declaramus, prædictum Apostolum, & Evangelistam Joannem rectur in præmissis factæ rei ordinem tenuisse, narrando, quod Christo jam mortuo, unus militum lancea latus ejus aperuit.

Reprobat, & hereticam judicat doctrinam, quæ habet, quod substantia animæ rationalis, seu intellectivæ, vere, & per se humani corporis non sit forma. Joan. Andr.

§. 1. Porro a doctrinam omnem, seu positionem temere asserentem, aut vertentem in dubium, quod substantia animæ rationalis, seu intellectivæ, vere ac per se humani corporis non sit forma, velut erroneam, ac veritati catholicæ inimicam fidei, prædicto sacro approbante concilio reprobamus: desinientes, ut cunctis nota sit fidei sinceræ veritas, ac præcludatur universis erroribus aditus, ne subintrent, quod quisquis deinceps asserere, defendere, seu tenere pertinaciter præsumperit, quod anima rationalis, seu intellectiva non sit forma corporis humani per se, & essentialiter tanquam hæreticus sit censendus.

Asserens constendum unum baptisma, sicut unum Deum, & unam fidem, approbat opinionem, quæ habet per illud conferri etiam parvulis (quoad habitum) informantem gratias & virtutes. Joan. Andr.

§. 2. Ad hoc b baptisma unicum baptizatos omnes in Christo regenerans est [sicut unus Deus ac fides unica] ab omnibus fideliter constendum. Quod celebratum in aqua, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, credimus esse tam adultis, quam parvulis communiter perfectum remedium ad salutem. Verum, quia quantum ad effectum baptismi in parvulis, reperiuntur Doctores quidam Theologi opiniones contrarias habuisse.

§. 3. Quibusdam ex ipsis dicentibus, per virtutem baptismi parvulis quidem culpam remitti, sed gratiam non conferri: aliis econtra asserentibus, quod & culpa eisdem c in baptismo remittitur, & virtutes, ac informant gratia infunduntur, quoad habitum, etsi non pro illo tempore quoad usum. Nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Christi [quæ per baptismum applicatur pariter omnibus baptizatis] opinionem secundam [quæ dicit, tam parvulis, quam adultis conferri in baptismo informantem gratiam, & virtutes] tanquam probabiliorem, & dictis Sanctorum, ac Doctorum modernorum Theologiæ magis consonam, & concordem, sacro approbante Concilio duximus eligendam.

P P P

TITU-

^a Vide Guidonem Carmolitam in summa de hæresibus. tit. de hæresibus Petri Joan. mod. & ejus sequacium, cap. 3. b Gen. 2. c Rom. 5. d Ezech. c. 1. e Joan. c. 19.

^a Vide Conc. Later. sub Leone X. Sess. 8. in decreto incip. Apostolici regiminis. b al. at hoc. c al. ipsi.

TITULUS II. DE RESCRIPTIS. CAP. I.

Major Prelatus pro membris suis [etiamsi sunt de mensa] reum convenire non potest per rescriptum Apostolicum, nisi ubi possent administratores membrorum. Contra faciens in expensis & interesse punitur, & processus est irritus. Joan. Andr. Clemens V. in Concilio Vienensi.

Abbatibus, aut alii Religiosi quibuslibet administrationibus praesidentes occasione Prioratum, seu aliorum locorum subditorum eidem, nullum auctoritate litterarum Apostolicarum sedis, vel Legatorum ipsius, quomodolibet valeant convenire, nisi ubi, & coram quibus Prioratum, & locorum ipsorum Prioribus, aut aliis gubernatoribus hoc liceret. Nec occasione locorum ad mensas pertinentium eorundem, aliud in ipsis super hoc liceat, quam si loca ipsa sic praemissa specialia sub eis gubernatores haberent. Si quis autem aliquem contra haec vexare praesumpserit, in expensis sibi, & interesse per Judicem (cotam quo vexatio fiet hujusmodi) condemnatur: omnique processus contra praemissa habitus sit irritus ipso jure.

CAP. II.

Principalis Officialis Episcopi, & Prior conventualis, licet obedientiarum, delegari possunt a Papa: Officialis vero foraneus, vel Prior claustralis non. Joan. Andr.

Idem in eodem.

Et si b principalis Officialis Episcopi, aut Religiosus conventualis obtinens Prioratum (quamvis ad Prioratum eundem Prior non confueverit per electionem assumi) a sede Apostolica, vel Legato ejusdem dari valeat delegatus: in Officiali tamen foraneo, aut Religioso monasterii seu Priore claustrali nequaquam hoc volumus observari.

CAP. III.

Brevius non potest summari.

Idem in eodem.

Auditor c in Romana curia deputatus a nobis de beneficio (quod pronuntiabit alicui de jure fore debitum) poterit sibi absque commissione alia d [ut evitetur circuitus] providere.

CAP. IV.

Expectans beneficium perdit gratiam, si consequitur aliud, quod cum illo, quod expectat, de jure tenere non potest. Joan. Andr.

Idem.

Gratiae, ut de dignitate, vel beneficio curato tibi provideatur, renuntiare videris e, si ante ademptionem ejusdem aliud beneficium pacifice assequaris, quod simul de jure cum dignitate, vel beneficio virtute dictae gratiae tibi debito retinere non posses, licet illud resignaveris, aut sis resignare paratus.

CAP. V.

Gratia super vacaturo non comprehendit beneficium post datam in substantia creatum. h. d. Jo. de Imol.

Idem.

a Si habent dignitatem principaliter. cap. hac constitutione. de offic. deleg. lib. 6. Bald. per illum text. in auth. habitus. C. ne fil. pro pat. gl. e. a Subdiacono. dist. 93. qua gloss. limitatur a Dom. ibi per c. quis. §. quatenus de preb. l. 6. Barb. Font. b vide l. fin. C. de edict. divi Hadrian. tollend. Bar. in l. 1. §. 1. ff. de secund. reb. c. ultima voluntas. 12. q. 2. Font. & vide Conc. Trid. sess. 10. 25. de refor. c. 10. c. vide doct. in c. super eo. de offic. deleg. & Alex. in l. more. ff. de jurisd. omn. jud. d. vide l. si prine. ff. de oper. nov. nuntiat. & Bar. in l. cum fundum. §. si servum suum imprudens ff. si certum. per. Font. e vide c. 1. de jud. l. divi fratres. ff. de libr. cau. Bar. in l. quia tamen. §. si arbiter. ff. de arbit.

Litteras nostras super conferendo tibi beneficio vacaturo directas, ad beneficium post datam ipsarum creatum, statuimus non extendi.

TITULUS III. DE ELECTIONE, ET ELECTI POTESTATE. CAP. I.

Religiosus eligi non potest ad praelaturam non Episcopalem alterius religionis, vel habitus: si contra fiat, est irritum. h. d. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi. [an. 1312.]

Um rationi non congruat, ut homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem monasteriis socientur: prohibemus, ne Religiosus aliquis in Abbatem, vel Praelatum alterius religionis, vel habitus de caetero eligatur. Quod si secus actum extiterit, sit eo ipso irritum, & inane. Per hoc autem, quin Religiosus in Episcopum, secularis, vel cuiuslibet regularis Ecclesiae, licite possit eligi, non intendimus prohibere.

CAP. II.

Coeetus Cardinalium sede vacante jurisdictionem Papalem non exercet, nisi in quantum permittit Concilium Lugdunense: nec illud, vel ejus partem alterare potest.

Idem.

NE Romani electioni Pontificis indeterminata opinio diversitas aliquod possit obstaculum, vel dilationem afferre: Nos inter caetera praecipue attendentes quod lex superioris per inferiorem tolli non potest, opinionem astruere (sicut accepimus) fatigentem, quod constitutio felicitis recordationis Gregorii Papae X. praedecessoris nostri circa electionem praefatam edita in Concilio Lugdunensi per coetum Cardinalium Romanae Ecclesiae (ipsa vacante) modificari possit, corrigi, vel immutari, aut quicquam ei detrahi, sive addi, vel dispensari quomodolibet circa ipsam, seu aliquam ejus partem, aut eidem etiam renuntiare per eum, tanquam veritati non consonam, de fratre nostrorum consilio reprobamus b: irritum nihilominus, & inane decernentes, quicquid potestatis, aut jurisdictionis ad Romanum, dum vivit, Pontificem pertinentis (nisi quatenus in constitutione praedicta permittitur) coetus ipse duxerit [eadem vacante Ecclesia] exercendum.

Officium Camerarii, vel Penitentiarii Papa durat eo mortuo, qui si deficiat, poterit coetus Cardinalium pro tempore vacationis alios surrogare. Joan. Andr.

§. 1. Eo tamen proviso, quod si ejusdem Ecclesiae Camerarium, aut majorem, vel aliquos alios ex Penitentiariis (quorum officium per obitum ejusdem Pontificis nolumus expirare) per mortem, vel alias deficere quovis modo contingat, valeat idem coetus ad tempus vacationis hujusmodi pro numero deficientium, vel ampliori etiam, quantum ad Penitentiarios (si hoc eidem coetui concorditer expedire videbitur) alios surrogare.

Determinat dioecesim intelligi id, quod in Concilio dicitur de territorio, & districtu: statuit moriente Papa extra curiam, ipsius electionem fieri debere in loco, ubi erat caesura, & litterarum audientia, licet suspensa: nisi prius ordinatum esset de curia transferenda. Joan. Andr.

§. 2. Sane cum juxta constitutionem praedictam Papa extra civitatem, in qua cum sua erat curia, moriente, in civitate, in cuius districtu seu territorio moritur sit regulariter successoris electio celebranda, districtus, seu terri-

a Vide c. capitulum sanctae crucis. de rescript. l. ex facto. ff. de vulg. & pupil. b Ad. hoc vide l. cum qui §. fin. ff. de jurisd. omn. judic. Font.

territorii nomine, dioecesim hoc casu intelligendam fore censemus. Eo tamen adjecto, quod si in certo loco caesuram, & litterarum Apostolicarum audientia remanente, Papam alibi mori contingat, non ibi, sed ubi praedicta fuerit audientia, memorata electio celebretur: etiamsi eadem audientia tempore mortis hujus vacare noscatur: nisi forsan ante mortem eandem ordinatum esset per Papam de curia transferenda, quo casu servetur provisio constitutionis praedictae. Providet casui, quo contingeret Cardinales omnes exire conclave.

§. 3. Porro si Romano non electo Pontifice Cardinales omnes simul, vel successive (quod absit) exire contingeret conclave deputatum eisdem: hi (ad quos pertinet executio constitutionis praedictae) illos ex ipsis, quibus infirmitas corporis, aut nota debilitas excusationem non dabit, idem conclave (quam cito poterunt) reintrare compellant a: poenam in dicta constitutione contentas (nisi hoc fecerint) incurfuri. Cardinales autem hujusmodi conclave reintrentes ad electionem jam dictam procedant: & alias constitutionem praefatam observent, secundum statum, in quo erant in eodem conclavi, quando ipsum (ut praemittitur) exiverunt.

Statuit Cardinales per exceptionem excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, ab electione non repelli. Joan. Andr.

§. 4. Caeterum, ut circa electionem praedictam eo magis vitentur dissensiones, & schismata, quo minor eligentibus aderit dissidendi facultas: decernimus, ut nullus b Cardinalium cujuslibet excommunicationis, suspensionis, aut interdicti praetextu a dicta valeat electione repelli: iuribus aliis circa electionem eandem haftenus editis plene in suo robore duraturis.

Electos & alios [qui mittere vel ire tenentur ad curiam] adstringit ad id sede vacante. h. d. Joan. Andr.

§. 5. Verum, quia tam ex provisio remedii, quam ex orationibus ad Deum super hujus negotio effundendis, quod breviter hujusmodi celebretur electio, praesumendum est probabiliter, & sperandum c: statuimus, ut electi, & alii [qui ex quacunque causa ad sedem Apostolicam venire, vel mittere sunt adstricti] ad ipsam, cum vacat, ac si non vacaret d, venire, vel mittere teneantur.

CAP. III.

Primo ponit formam, secundum quam appellans appellationem intimam appellato, ut per ipsam causa beneficiis ad curiam devolvatur. Secundo provisio, cum appellatus vel ipse specialiter Procurator nequit haberi. Tertio provisio, cum per metum appellari, vel suorum, intimatio fieri non potest. Quarto visio intimationem aliter factam. Quinto prorogatio hunc modum intimandi ad alios casus. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Causam electionis, postulationis, seu provisionis per appellationem ab ipsa, vel occasione ipsius ad sedem Apost. emissam, tunc demum ad sedem eandem devolvi censemus, cum in appellati, aut procuratoris ejusdem in ipsa causa specialiter constituti praesentia interposita fuerit, aut eorum alteri intra mensem ab interpositione ipsius, vel saltem post lapsum ejusdem mensis (quam cito commode fieri poterit) legitime intimata: porrecto videlicet sibi sub scriptura authentica, vel perlecto ciliis tenore, & copia modo consimili [si petita fuerit] inde facta. Quod si forsan appellatum abesse, & procuratorem talem non inveniri contingat in domo, quam ipse appellatus

a Vide Bart. in l. si fideiussor. §. meminisse. ff. de leg. 1. b alia: ut nullus ex Cardinalibus. c Vide Bald. in l. 1. col. 4. Cod. de Latin. lib. toll. quatenus. d Consue l. mortuo ff. de jud. c. caveant. 3. q. 9. Pann. in d. c. licet. Font. e Not. idem esse scripturam legere, aut legendam exhibere. Vide l. item apud Labeon. §. convictum autem. junct. l. lex Cornelia. §. si quis librum.

habitare communiter consuevit: vel (si domus eadem in remotis exiit) in Ecclesia cathedrali, in cuius civitate, vel dioecesi constitit beneficium: & nihilominus utroque casu in Ecclesia, vel beneficio, de quo agitur, volumus appellationem hujusmodi publicari, ac de ipsa, quandocunque petitum fuerit, copiam modo praemissa fieri appellato. Verum si propter appellati, aut suorum metum, vel potentiam intimatio fieri nequeat (ut praefertur) appellationem eandem in loco aliquo publico sic solenniter volumus publicari, quod ad appellati, seu ad ejus procuratoris notitiam possit verisimiliter pervenire. Intimatio vero aliter facta omni careat juris effectu: nec causa per appellationem eandem ad sedem censetur devoluta praedictam, nisi ad appellatum ejus plena, & certa notitia, intra tempus praedictum aliter pervenisset. Idem quoque in aliis casibus observari volumus, in quibus requiritur intimatio facienda.

CAP. IV.

Decretalis, ut circa, locum non habet, cum appellans jus suum vel Ecclesiae directe persequitur: sed cum in formam, vel personas opponit crimina vel defectus: quorum circumstantias, si non specificat, super illis non auditur, etiamsi juret illas didicisse de novo. Nec etiam in eadem causa super illis auditur alius non appellans, & prosequens commune non proprium interesse: potest tamen assistere appellanti. Appellans, qui non servat formam, etiamsi appellationi renunciat, per viam querele non persequitur objecta, nec etiam alia: nisi in casibus exceptis. Omisso forma licet appellanti a probatione repellat, non tamen infirmat probationem super his legitime factam adversarii confessione, vel aliter. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Constitutionem, Ut circa a, editam in Concilio Lugdunensi locum decernimus non habere, quando, quae opponuntur, directe respiciunt jus Ecclesiae, vel opponentis personae: sed tantum ubi per competitorem b, vel oppositorem quemlibet appellanti in formam, aut personas defectus, vel crimina opponuntur. Caeterum cum circa crimina, vel defectus debitam circumstantiarum specificationem praedictam omittit appellans, non est postmodum in prosecutione negotii super his audiendus, etiamsi circumstantias hujusmodi, vel probationes earum per juramentum asserat ad se pervenisse de novo. Sane si quis, cujus interest, ab electione, postulatione, vel provisione duxerit appellandum, opponendo crimina, vel defectus formae dictae constitutionis omitta, eodem postmodum appellationem hujusmodi prosequente, alius superveniens non appellans, contra appellatum in eadem causa principaliter admitti non debet, pro interesse communi eisdem articulos prosequendo, licet appellanti possit assistere, ne colludat: non tamen ei propter hoc prosecutionem proprii interesse denegamus. Insuper si appellans ab electione, postulatione, vel provisione per viam querele simplicis causam agat, vel eam appellato agente defendat, repellitur ab objectibus in appellatione sua expressis, & aliis, nisi constiterit ipsum formam servasse praedictam, praeterquam in casibus in constitutione praemissa exceptis: etiamsi appellationem suam non prosequatur, nec exhibeat, & illa se asserat nolle uti: dum tamen de ipsa coram Judge fiat fides: quia per ipsam jus repellendi eundem adversario est quaesitum. Illius vero constitutionis formae omisso, licet appellanti ab objectibus in

P p p 2

a Hic not. Card. quod lex aut capitulum allegandum esse per suum principium. Font. b Nota differentiam inter competitorem, & oppositorem, & quis sit competitor: dic, ut in gl. ejusdem. Oppositor autem est, quando electus est unus, ut lit. pend. c. 1. & 2. l. 6. Zabarel.

formam electionis, vel personas eligentium, vel electi propositis vel proponendis, & eorum facienda probatione repellat: probationem tamen factam super his per adversarii confessionem b, vel alias legitime non infirmat.

CAP. V.

Sine speciali licentia Papa nullus providere potest Ecclesie cathedrali Clero carenti, & populo Christiano. Religiosus per Prælatum licentiarum non debet, ut tali provisioni consentiat: consentiens, etiam si fuerit consecratus, priori Prælato subjacet: nec in Episcopum recipitur, nec ad aliquem honorem promovetur: quæ contra sent, irrita decernit. Jo. Andr.

Idem.

IN plerisque Ecclesiis nedum (quod dolentes referimus) præsidio facultatum privatis, sed & Clero carentibus, & populo Christiano, multos frequenter & religiosos præsertim, improvida superiorum provisio ad Pontificatus assumit honorem, qui nec (ut expediret) prodesse, nec præesse (ut deceret) valentes, instabilitate vagationis & mendicitatis opprobrio serenitatem Pontificalis obnubilant dignitatis. Volentes igitur contra temeritatem tam faciendum, quam ut frequentius recipientium provisiones hujusmodi providere: de consilio fratrum nostrorum statumus, ut nullus de cætero, quantacunque dignitate præpollens (nisi speciali super hoc auctoritate sedis Apostolicæ fulciatur) de pastore provideat cathedrali Ecclesie sibi qualitercunque subjectæ, quæ Clero careat, & subditis Christianis: nullusque religiosus a suo unquam, quod provisioni tali consentiat, licentietur Prælato. Quod si licentiatum etiam hujusmodi provisioni consenserit, & in Episcopum se fecerit, aut permiserit consecrari, in Episcopali nullatenus recipiatur honore. Sed in tantæ ambitionis penam sub religionis, aut monasterii sui Prælato semper sic degat humilis, jaceatque prostratus, quod nullus eidem in religione sua, vel extra, ad gradum honoris, vel administrationis cujuslibet sit ascensus. Nos enim quicquid contra præmissa, vel aliquod præmissorum contigerit attentari, irritum esse decernimus & inane, contraria quacunque consuetudine non obstante. Sane circa præfatas Ecclesias præmissa sic specialiter providenda decernimus, quod circa provisionem quarumlibet aliarum, facultatem superiorum nec coarctare intendimus, nec ultra juris communis limites ampliare.

CAP. VI.

Capitulum: Quorundam, quoad discordiam, & minoritatem numeri, intelligitur quoad voces facti, non secundum juris fictionem. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Quod circa religiosorum electiones super discordia, & minoritate numeri Bonifaciana constitutione cavetur, de discordia & numeri minoritate, quæ in facto, non in fictione, vel juris effectu consistunt, debere intelligi declaramus.

CAP. VII.

Emolumentum ex jurisdictione, sigillo curie, vel alias pertinens ad Prælaturam cathedralis Ecclesie, vel collegiate, ea vacante, non obstante consuetudine (deductis expensis) referendum est successoribus: nisi tunc certa dignitati competat jurisdictione cum ipsius emolumento. Joan. Andr.

^a Not. hic. confessionem in iudicio nullo factam valere. Idem dixit Innoc. c. fin. de resist. spol. Panor. Font. b In quacunque parte litis opponatur secundum Imol. Sed. Franc. dicit, hanc exceptionem dilatariam: & ideo quia in istis spiritualibus non contestatur lis, Clem. sepe. opponenda, antequam procedatur ad illa, quæ alias sunt post litem contest. per gl. & quæ ibi dicit. sap. 1. sup. cod. tit. l. 6. Font.

Idem.

Statum super bonis a Prælatis cathedralium regularium, & collegiarum Ecclesiarum dimissis, aut obvenientibus tempore vacationis earum, futuris successoribus fideliter reservandis editum, locum declaramus habere in omni emolumento, quod provenit ex jurisdictione, & sigillo curie Ecclesiasticæ, vel secularis, aut alias undecunque, quod ad prælatos (Ecclesiis non vacantibus) pertineret, consuetudine qualibet contraria non obstante: ita tamen quod in istis & similibus rationabiles deducantur expensæ. Cæterum ad singulares personas, ad quas ratione dignitatum, quas obtinent, jurisdictione cum eius emolumento devolvitur, sede vacante, de consuetudine, privilegio, vel jure alio speciali, nolumus præsentem constitutionem extendi.

CAP. VIII.

Concessio licentiæ generalis Religioso de consentiendo electioni factæ, vel fende, non valet. Joan. de Imol.

Idem.

Cum concessa Religioso a superiore suo licentia, ut electioni, vel provisioni (si quam de ipso contigerit fieri) suam dare possit assensum, ambitionis vitio viam paret, nullius eam existere volumus firmitatis.

TITULUS IV.
DE RENUNCIATIONE.

CAP. UN.

Renunciatio dignitatis, vel beneficii facta per procuratorem ab hoc constitutum, tenet: licet prius procurator fuerit revocatus, ipso tamen & superiore, cui fiebat cessio, ignorante: nisi per malitiam ipsorum, vel aliorum revocatio ipsi fuerit occultata. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

[an. 1312.]

Cum a illuso, & variatio in personis Ecclesiasticis maxime sint vitandæ, præfata constitutione sancimus, ut si quis ad cedendum Pontificali, aut alii cuilibet dignitati b, vel beneficio procuratorem sponte ac libere constituerit, & ipsum ignorantem postmodum duxerit quomodolibet revocandum: teneat cessio facta per eum, antequam ad ipsius, vel illius (in cujus manibus cessio fuerat faciendâ) notitiam revocatio hujusmodi sit deducta. Nisi forte per ipsos, aut alios malitiose factum fuerit, quominus ad eos, vel eorum alterum ante cessationem potuerit revocatio pervenisse.

TITULUS V.
DE SUPPLENDA NEGLIGENTIA
PRÆLATORUM.

CAP. UN.

Si Prælati regulares non conservent intra sex menses prioratus, administrationes, & Ecclesias vacantes, quæ non sunt de mensa, sed solent speciales [licet obedientiarior] rectores habere: Diocesani auctoritate sua vel Apostolica, si sint exempta, conservent illa personis, quibus per Prælatos fuerant conservenda. Nec permittunt illa applicari mensis Prælatorum, vel pensionibus gravari. Declarantur etiam decet. de offic. ordin. præfati. & de præbend. cum singula, in talibus prioratibus & Ecclesiis locum habere. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

Quia regulares Prælati prioratus, Ecclesias, administrationes, aut quævis alia beneficia, ad eorum dispositionem spectantia, cum vacant, interdum committere

^a Vide Fel. in c. ex parte decani. ext. de rescript. b Sub ista voce dicit Cardin. per hunc text. non comprehendit Episcopatum. Fel. in rubr. de major. & obed. in coll. 6. Font.

mittere negligunt, vel conferre intra tempus in Lateranense Concilio constitutum: diocesani locorum in non exemptis, sua, in exemptis vero Apostolica auctoritate negligentiam super hoc suppleant eorundem. Prioratus, Ecclesias, administrationes, & beneficia hujusmodi, illa b videlicet, quæ consueverunt per seculares Clericos gubernari, secularibus Clericis: alia c vero, quæ Religiosis duntaxat committi sunt solita, vel conferri, Religiosis monasteriorum, quorum Prælati hujusmodi negligentes fuerint, conferendo. Eadem quoque auctoritate diocesani suffulti nullo modo permittant, quod iidem Prælati prioratus, Ecclesias, administrationes, aut beneficia hujusmodi applicent mensis suis, pensionesve novas eis imponant, aut veteres augeant, sive quod ipsis de novo impositæ, sive auctæ solvantur. Præmissa vero de prioratibus, Ecclesiis, administrationibus, & beneficiis intelligimus, quæ non sunt de mensa Prælatorum ipsorum, sed speciales Priores, administratores seu rectores consueverunt habere: licet Priores, seu administratores hujusmodi libere possint ad claustrum (cum oportuerit) revocari. In quibus etiam constitutionem Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, bona beneficiorum vacantium occupari a Prælatis, vel aliis prohibentem, ac nihilominus in prioratibus hujusmodi, & Ecclesiis illud Bonifacii ejusdem statutum, quod Religiosum quemcunque pluribus præesse prohibet prioratibus, aut Ecclesiis curam animarum habentibus (etiam si cura ipsa non per eum, sed per alium habeat exerceri) locum sibi censuimus vendicare: licet etiam eisdem prioratibus cura non imminet supradicta.

TITULUS VI.
DE ÆTATE ET QUALITATE, ET ORDINE
PRÆFICIENDORUM.

CAP. I.

Diocesani servare debent, & a suis subditis servari facere jura, loquentia de qualitate personarum præficiendarum Ecclesie. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

[an. 1312.]

Cum d Ecclesiæ, quibus præficiuntur personæ minus idoneæ scientia, moribus vel ætate, gravia propter hoc [ut docet experientia] nonnunquam perferant in spiritualibus & temporalibus detrimenta: nos volentes per locorum diocesanos, quibus ratione officii hoc competit, præcipue super hoc diligentius præcaveri: eis districte injungimus, ut ipsi statuta canonica, quæ super præficiendis personis in hujusmodi Ecclesiis hætenus emanarunt, diligentius per seipsos observent, & faciant a suis subditis inviolabiliter observari, si divinam offensam, & sedis Apostolicæ debitam vitare voluerint ultionem.

CAP. II.

In capitulo cathedralis Ecclesie, vel collegiate vocem non habet, qui non est Subdiaconus. Habens beneficium, cui annexus est ordo, post annum, nisi prius [impedimento cessante] promoveatur ad illum, in Capitulo vocem non habet, donec fuerit ordinatus, & interim perdit distributionem dimidiam. Joan. Andr.

Idem.

Ut e ii, qui divinis in cathedralibus, vel collegiatis secularibus, vel regularibus Ecclesiis sunt mancipati

^a Id est Conc. Lat. sub Alex. III. c. 8. b Vid. Conc. Trid. sess. 14. de refor. c. 6. c al. ita: illa vero, &c. d Vid. Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 12. e Vid. Conc. Trid. sess. 7. de reform. cap. 12. & sess. 24. de refor. c. 12.

officiis, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros ordines propensius inducantur: statimus, ut nullus de cætero in hujusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat [etiam si hoc sibi ab aliis libere concedatur] nisi saltem in Subdiaconatus ordine fuerit constitutus. Illi vero, qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi ordines sunt annexi, pacifice nunc obtinent in eisdem Ecclesiis, vel obtinuerint in futurum, nisi [justo impedimento cessante] ad hujusmodi ordines se promoveri fecerint intra annum, extunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant eorundem. Ipsisque distributionum, quæ dantur his, qui certis horis interfunt, pars dimidia subtrahatur, non obstantibus quibuslibet consuetudinibus vel statutis: pœnis aliis, quæ contra tales promoveri ad ordines recusantes statuuntur in jure, nihilominus in suo robore permanentibus.

CAP. III.

In XVIII. anno ad Subdiaconatum: in XX. ad Diaconatum: in XXV. ad Presbyteratum potest quis libere promoveri. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Generalem Ecclesiæ observantiam volentes antiquis jurebus in hac parte præferri, decernimus, ut [alio non obstante impedimento canonico] possit quis libere in decimo octavo ad Subdiaconatum, in vigesimo ad Diaconatum, & in vigesimo quinto ætatis suæ anno, ad Presbyteratum ordines promoveri.

TITULUS VII.

DE OFFICII VICARII.

CAP. UN.

Jura loquentia de Ecclesiis curatis, locum habent, quoad curia, in Vicariis perpetuis Ecclesiarum parochialium. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

Quæ de Ecclesiis curam animarum habentibus per receptionem aliarum similium amittendis, ac de ipsarum rectoribus promovendis ad sacerdotium, & de eorum ætate a jure statuta noscuntur, in perpetuis b Ecclesiarum parochialium Vicariis, & assumptis ad eas, volumus observari.

TITULUS VIII.
DE OFFICIO, ET POTESTATE JUDICIS
DELEGATI.

CAP. UN.

Judex ad receptionem testium in civili, & executor ad providendum certæ personæ, cognitione præmissa, a Papa deputati, licite subdelegant.

Clemens V. in Concilio Vienensi.

Judices super receptione testium in causa civili, necnon executores ad providendum aliquibus, si per inquisitionem solertem eos esse vitæ laudabilis, & conversationis honestæ repererint, a sede Apostolica deputati, aliis possint committere licite vices suas.

TITU.

^a Diſtio, impedimento, deest in antiquioribus exemplaribus. b De vicariis perpetuis, vide multa per Felinum in cap. G. perpetuas. extr. de fid. instrum.